

1. ΚΩΣΤΑΣ ΦΩΤΑΚΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μέσο: . . . . . ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 06/03/2016 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 06/03/2016

Σελίδα: 1

ΚΩΣΤΑΣ ΦΩΤΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ:

**Ο οδικός χάρτης
για την αναβάθμιση
της έρευνας**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μέσα στην εβδομάδα κατατίθεται, προς ψήφιση στη βουλή το νομοσχέδιο για την έρευνα. Ποια θεσμικά κενά και αδυναμίες του προηγούμενου πλαισίου έρχεται να καλύψει;

«Ο Νόμος 4310/2014 για την έρευνα που είχε ψηφισθεί στο τέλος του 2014 και ισχύει σήμερα πάσχει από δύο σοβαρές αδυναμίες. Περιλαμβάνει μια σειρά απροσπέλαστων νομοτεχνικών αδυναμιών όπως έλλειψη μεταβατικών διατάξεων, ασάφειες διαδικασιών και αντιφάσεις, οι οποίες καθιστούν προβληματική την εύρυθμη λειτουργία ακόμη και τη βιωσιμότητα των ερευνητικών φορέων. Κατά το διάστημα που εφαρμόστηκε, πολλά τέτοια προβλήματα εμφανίσθηκαν στην πράξη. Η δεύτερη μεγάλη αδυναμία συνδέεται με τη γενικότερη φιλοσοφία που τον διέπει και σχετίζεται με μια γενικότερη φετιχιστική αντίληψη για τη σύνδεση της έρευνας με την επιχειρηματικότητα κατά τρόπο μηχανιστικό, αποσπασματικό και άνωθεν επιβαλλόμενο. Οι ανάγκες της «αυτορρυθμιζόμενης αγοράς» καθοδηγούν τις όποιες επιλογές, με συνέπεια που τελικά λειτουργούν ανασταλτικά στην ανάπτυξη υγιούς καινοτόμου επιχειρηματικότητας, την οποία υποτίθεται ότι προάγουν.

Για παράδειγμα, η υποβόσκουσα ιδεοληψία για τη μετατροπή του ερευνητή σε επιχειρηματία, η εμμονή στην αποκλειστική στήριξη της θεωρούμενης χρήσιμης γνώσης ως εμπορεύσιμο είδος, οδηγούν κατά κανόνα στη δημιουργία και «κακών επιχειρηματιών» και «κακών εμπορευμάτων». Ταυτόχρονα εγκλωβίζουν το εξαιρετικό ερευνητικό δυναμικό που διαθέτει η χώρα αποκλειστικά σε τομείς που καθορίζει η αγορά, υποβιβάζοντας την έρευνα που προκύπτει ως προϊόν επιστημονικής περιέργειας και η οποία όπως έχει δείξει ιστορικά, συνήθως έχει μεγάλη προστιθέμενη αξία και μπορεί να οδηγήσει στον θεαματικό μετασχηματισμό της οικονομίας μιας χώρας. Έχουμε παραδείγματα χωρών όπως η Φινλανδία όπου συνέβη αυτό στο πρόσφατο παρελθόν.

Ένα από τα λίγα «μπράβο» που άκουσε αυτή η κυβέρνηση ήταν για τη δημιουργία τομέα για την έρευνα στο υπουργείο Παιδείας. Σε τι στοχεύετε;

«Η δημιουργία ειδικού καρτοφυλάκιου όπως και η αύξηση των δημόσιων πόρων που διατίθενται για την έρευνα μέσα σε συνθήκες κρίσης γίνεται για πρώτη φορά κατά την τελευταία δεκαετία και καταδεικνύει τη σημασία που δίνει η κυβέρνηση στον τομέα αυτό. Δύο είναι οι κεντρικοί στόχοι της πολιτικής που διαμορφώνουμε:

Πρώτον, η γνώση που παράγεται από την επιστημονική έρευνα ως ανταξία να αποτελέσει στήριγμα για την Παιδεία και τον πολιτισμό, να συμβάλει ώστε να διευρυνθούν οι πνευματικοί ορίζοντες της κοινωνίας. Η διαμόρφωση ενός ουσιαστικού ενιαίου χώρου Έρευνας - Παιδείας με τη διευκόλυνση της σύμπτωσης μεταξύ των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων, η στήριξη των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών είναι

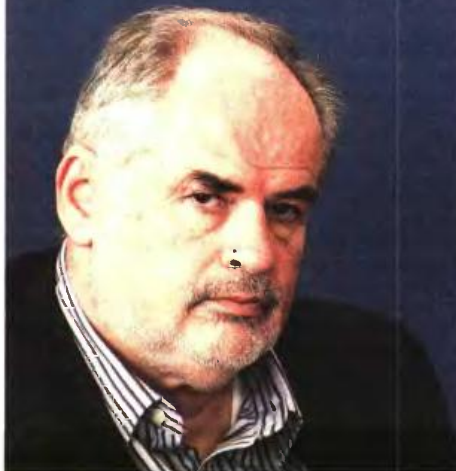
«Εάν επισήμως χρηματοδοτηθούν από το νέο ΕΣΠΑ 100 θέσεις για νέους επιστήμονες, μόνο 18 θα είναι διαθέσιμες για όλα τα Ερευνητικά Κέντρα και ΑΕΙ της Αττικής όπου βρίσκεται και ο κύριος όγκος των Ιδρυμάτων», τονίζει στην «Αυγή» ο αναπληρωτής υπουργός Έρευνας και Καινοτομίας, Κώστας Φωτάκης, προαναγγέλλοντας επαναδιαπραγμάτευση στην κατονομαζόμενη κωνδυλίω. Μιλά για τις στοχεύσεις του νέου ν/σ για την έρευνα που κατατίθεται μέσα στην εβδομάδα και για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΜΙΝΑ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΦΩΤΑΚΗΣ, Αναπ. υπουργός Έρευνας και Καινοτομίας:

Ο οδικός χάρτης για την αναβάθμιση της έρευνας

«Θα στηριχθεί η καινοτόμος επιχειρηματικότητα με τη δημιουργία δυνατοτήτων συμμετοχής με κεφάλαια αγοράς και επενδυτικά κεφάλαια σε νεοφυείς και μικρές καινοτόμες επιχειρήσεις και με τον σχηματισμό μιας δεξαμενής πόρων για χαμπλότοκο δανεισμό»

στοίχεία που προάγουν αυτό τον στόχο. Ο δεύτερος στόχος είναι το μεγάλο στοίχημα. Η ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης. Η γνώση και η καινοτομία που προκύπτουν από την έρευνα να αποτελέσουν μοχλό για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας, να παράξουν πλούτο προς όφελος της κοινωνίας, να δώσουν ελπίδα και προοπτική για την επόμενη ημέρα μετά την κρίση.

Έχετε δηλώσει πως «ο οδικός χάρτης για την αναβάθμιση της έρευνας και της καινοτομίας στην Ελλάδα είναι χαμηλός σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρώπης». Γιατί συμβαίνει αυτό;

«Ενώ το επιστημονικό δυναμικό της χώρας είναι εξαιρετικό και η επιστημονική παραγωγή της βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα διεθνώς, υπάρχει μεγάλο χάσμα όσον αφορά την αξιοποίηση της καινοτομίας που παράγεται. Βέβαια πάντα ελλοχεύει ο σοβαρός κίνδυνος της μονοσήμαντης μαζικής φυγής, ιδιαίτερα νέων επιστημόνων στο εξωτερικό ως αποτέλεσμα των πολιτικών λιτότητας που έχουν εφαρμοστεί στα χρόνια των μνημονίων. Δεν μπορώ εδώ να μη σχολιάσω ότι οι Έλληνες επιστήμονες και μηχανικοί που προέρχονται από το κατασκευαστικό δημόσιο ελληνικό πανεπιστήμιο

«Οι Έλληνες επιστήμονες και μηχανικοί που προέρχονται από το κατασκευαστικό δημόσιο ελληνικό πανεπιστήμιο είναι περιζήτητοι διεθνώς»

είναι περιζήτητοι διεθνώς. Αν λοιπόν θεωρήσουμε σωστό αυτό που λέγεται από πολλούς, ότι η αγορά γνωρίζει τι θέλει, αυτό αποτελεί εορμή για την ποιότητα του έργου που επιτελείται, μέσα σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες.

Στο μεταξύ, από την άλλη υπάρχει μια σειρά από μακροχρόνιες αδυναμίες ή παθογένειες που επικρατούν σε ολόκληρη τη λεγόμενη αλυσίδα της καινοτομίας. Αν λοιπόν βασιστούμε στο ισχυρό μας σημείο, το ανθρώπινο δυναμικό, κι αν εξετάσουμε πώς θα μεταφραστεί η γνώση που παράγει σε πλούτο θα διαπιστώσουμε ότι πάσχουμε σοβαρά στα ενδιάμεσα στάδια.

Η κουλτούρα της κρατικοδαιτης επιχειρηματικότητας, η αποφυγή του επιχειρηματικού ρίσκου και η εννοχοποίηση της αποτυχίας κυριαρχούν κατά τα τελευταία 40 χρόνια. Αυτό σε συνδυασμό με ένα πολύπλοκο και γραφειοκρατικό πλαίσιο προκαλεί ασφυξία όχι μόνο στην ερευνητική δραστηριότητα αλλά και στην όποια επιχειρηματική πρωτοβουλία και βέβαια εννοεί τη διαφθορά. Εμείς επιδιώκουμε τη θέσπιση κανόνων απλών οι οποίοι θα είναι προσαρμοσμένοι στην ειλικία που απαιτεί η έρευνα και η καινοτόμος επιχειρηματικότητα ενώ ταυτόχρονα θα διασφαλίζουν αποτελεσματικά το δημόσιο συμφέρον.

Όσον αφορά την χρηματοδότηση, σήμερα αυτή βασίζεται σε πόρους του

ΣΕΣ(2014-2020), δηλαδή του νέου ΕΣΠΑ, ή του «Ορίζοντα 2020» που πλέον έχει γίνει ιδιαίτερα ανταγωνιστικός και παρά τις πολύ καλές επιδόσεις των Ελλήνων ερευνητών δεν μπορεί να αποτελέσει την βάση για μακρόχρονο σχεδιασμό. Επίσης, το ΣΕΣ για την Έρευνα διέπεται αφενός από μεγάλη γραφειοκρατία παρά τις απλοποιήσεις που έχουν γίνει κατά τον χρόνο που πέρασε, αφετέρου από διάφορους ανασταλτικούς παράγοντες, όπως η περιφερειακή ποσόστωση των διατιθέμενων πόρων και ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόζεται η περιφέρεια στρατηγική της «εξυπνης εξειδίκευσης» η οποία αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη διάθεση των πόρων του ΣΕΣ.

Χαρακτηριστικά εάν επισήμως χρηματοδοτηθούν από το ΣΕΣ 100 θέσεις για νέους μεταδιδακτορικούς επιστήμονες, μόνο 18 θα είναι διαθέσιμες για όλα μαζί τα Ερευνητικά Κέντρα και ΑΕΙ της Αττικής όπου βρίσκεται και ο κύριος όγκος των ιδρυμάτων. Και αυτό γιατί η περιφερειακή ποσόστωση στην Αττικά για το ΣΕΣ είναι 18% έναντι 41% του προηγμένου ΕΣΠΑ.

Πώς θα αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή;

«Θα δημιουργήσουμε μια πρόσθετη πηγή χρηματοδότησης, ένα Ταμείο που θα συνδυάζει δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους προερχόμενους από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ). Πρόκειται να στηρίξει με πόρους ύψους 240 εκατ. ευρώ, για το διάστημα 2016-2018, νέους ερευνητές σε προ και μεταδιδακτορικό επίπεδο, καθώς και τη διεξαγωγή υψηλής ποιότητας επιστημονικής έρευνας χωρίς περιφερειακές ή θεματικούς περιορισμούς. Αυτό περιλαμβάνει και την έρευνα στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες που αποτελεί εθνική προτεραιότητα στις σημερινές συνθήκες κρίσης.

Σε δεύτερη φάση, θα στηριχθεί η καινοτόμος επιχειρηματικότητα με τη δημιουργία δυνατοτήτων συμμετοχής με κεφάλαια αγοράς και επενδυτικά κεφάλαια σε νεοφυείς και μικρές καινοτόμες επιχειρήσεις και με τον σχηματισμό μιας δεξαμενής πόρων για χαμπλότοκο δανεισμό. Σήμερα το κόστος του χρήματος στη χώρα είναι ιδιαίτερα υψηλό, απαγορευτικό θα έλεγα, της τάξεως 8-10%. Εμείς προσβλέπουμε να μειωθεί αυτό το κόστος δύο ή τρεις φορές.

Ταυτόχρονα υλοποιούμε σειρά πρωτοβουλιών που περιλαμβάνουν ευκαιρίες και θέσεις εργασίας με ελκυστικές συνθήκες για την ανάδειξη της επιστημονικής ποιότητας αλλά και την ενίσχυση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας όπου υπάρχει ταλέντο.

Σκοπεύετε να επαναδιαπραγματευτείτε την κατανομή των σχετικών κονδυλίων του ΕΣΠΑ;

«Ασφαλώς και θα γίνει επαναδιαπραγμάτευση της κατανομής των σχετικών κονδυλίων του ΣΕΣ, μέσα στο 2016. Όμως η διαδικασία αυτή είναι αργή και οι ανάγκες επείγουσες και δεν μπορούν να περιμένουν. Γι' αυτό προχωράμε στη δημιουργία αυτού του Ταμείου.